

DEN DANSKE DOMMERFORENINGS

Årsberetning

1977-78

1978

DEN DANSKE DOMMERFORENINGS

Årsberetning

1977-78

INDHOLD

I	Generalforsamling og årsmøde 1977	3
II	Bestyrelsens virksomhed	18
	Bestyrelsesmøder	18
	Dommerembederne i almindelighed	19
	Fogedret	24
	Skifteret	25
	Tinglysning	26
	Betænkninger og lovudkast	29
III	Samarbejdet med dommere i andre lande	36
IV	Den danske dommerstand	37
V	Dommerforeningens regnskab	40

Generalforsamling og årsmøde 1977

Fredag den 7. oktober og lørdag den 8. oktober 1977 holdt Dommerforeningen generalforsamling og årsmøde i Nationalmuseets foredragssal, Ny Vestergade 10, København.

Formanden, dommer Carsten Jepsen, åbnede fredag kl. 10 årsmødet og bød velkommen til alle medlemmerne og rettede en særlig velkomst til de nordiske gæster, formanden for Sveriges Domareförbund, lagmann Johan Björling, og formanden for Den Norske Dommerforening, lagdommer Astri Rynning, samt til de i årets løb udnævnte dommere.

Derefter holdtes generalforsamling med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Formanden aflægger beretning.
3. Kassereren aflægger regnskab.
4. Valg af formand.
5. Valg af øvrige bestyrelsesmedlemmer.
6. Valg af revisor og revisorsuppleant.
7. Den særlige Klagerets virksomhed.
8. Beretning, regnskabsaflæggelse og valg til bestyrelse for Understøttelsesfonden.
9. Eventuelt.

ad 1. Valg af dirigent

Retspræsident Agersnap valgtes og konstaterede generalforsamlingens lovlighed.

ad 2. Formandens beretning

Formanden udtalte mindeord over i de årets løb afdøde dommere.

Formanden indledte beretningen med at omtale Dommerforeningens konsultative virksomhed. Han henviste herom til årsberetningen, hvor svarene i de vigtigste sager, som foreningen har haft til udtalelse, er refereret, men han fandt, at to af de omtalte sager, nemlig betænkningen om retternes kompetence og arbejdsform i borgerlige sager og betænkningen om fremgangsmåden ved separation og skilsmisse, havde en sådan rækkevidde, at han ville fremkomme med en kommentar.

Med hensyn til den førstnævnte betænkning, hvor foreningens udtalelse er refereret i årsberetningen 1976-77, side 24 ff, udtalte formanden, at det hovedspørgsmål, der forelå til afgørelse, var, om man skulle gå videre ad den vej, som var omtalt i Den blå Betænkning, nemlig at foretage en yderligere forhøjelse af værdigrænsen for landsretssager, der som bekendt fra den 1. april 1975 var blevet forhøjet til 30.000 kr. Det næste trin i denne udvikling ville være en forhøjelse af grænsen til 50.000 kr., men således, at der samtidig indførtes en særlig henvisningsregel, som gjorde det muligt, at den pågældende byret efter begæring af en part kunne henvise sager til behandling ved landsretten. Bestyrelsen besluttede efter den drøftelse, der fandt sted på forrige årsmøde, at udsende et rundspørge til samtlige dommere, som var beskæftiget med afgørelsen af civile sager, idet man skønnede det nødvendigt at få tilvejebragt en oversigt over, i hvilket omfang arbejdsbyrden var blevet forøget som følge af værdigrænsens forhøjelse fra 1. april 1975. De indkomne besvarelser udviste mange nuancer. Rent talmæssigt var der nok et flertal, der enten anbefalede eller dog i hvert fald ikke ville fraråde en yderligere udvidelse af værdigrænsen. I mange af disse besvarelser var anført, at udvidelsen næppe ville medføre nogen væsentligt forøgelse af arbejdsbyrden, og at man principielt stillede sig positivt overfor tanken, dog under den forudsætning, at der kunne skaffes tilstrækkelig aflastning for det merarbejde, som forslaget gennemførelse kunne påregnes at medføre. Deroverfor stod udtalelser fra en række andre dommere, måske lidt færre i antal, men til gengæld lidt stærkere i udtryk-kene. Disse udtalelser gik ud på, at arbejdsbyrden i forvejen var for stor, at personalet var presset, og at man også af principielle grunde fandt det urigtigt at foretage en yderligere forskydning af kompetencen i civile sager fra landsret til byret. Gennemgående for alle besvarelser var den opfattelse, at den henvisningsregel, som var foreslået i Den blå Betænk-

ning, var så snævert udformet, at den næppe ville få praktisk betydning. Når man på grundlag af de indkomne besvarelser skulle danne sig en oversigt over den forøgelse af arbejdsbyrden, som forhøjelsen af værdigrænsen til 30.000 kr. har medført, støder man imod den vanskelighed, at selve antallet af borgerlige sager, som er registreret ved by- og herredsretterne, ikke i sig selv giver noget klart billede. Det er ikke vanskeligt at få selve bruttotallet tilvejebragt, for det kan ret let findes ved en gennemgang af saglisten i den enkelte byret, og man er da også nogenlunde sikker på det tal på ca. godt 9.000 sager på mellem 10.000 og 30.000 kr., som er overført fra landsret til byret. Derimod er det vanskeligt at udsondre uden en tidkrævende gennemgang, hvor mange af disse sager, som har givet anledning til domsforhandling, og som er afsluttet enten ved forlig eller ved, at der er skrevet dom i sagen. Det indkomne talmateriale synes at vise, at kun ca. 20 % af sagerne har givet anledning til domsforhandling af kortere eller længere varighed, men det resultat, man herved er kommet til, indeholder mange usikkerhedsmomenter, og det samme må naturligvis endnu mere siges om det resultat, man har ment at kunne uddrage af besvarelserne, og som går ud på, at det byrdefuldeste dommerarbejde ved byretterne synes at være forøget med omkring 10 %. Det er meget vanskeligt at få et klart billede af, hvor meget denne arbejdsforøgelse betyder for den enkelte dommer. Mange dommere har udtalt, at der vel utvivlsomt er tale om en udvidelse af deres arbejdsbyrde, men til gengæld udtaler de deres tilfredshed med, at værdigrænsens forøgelse har medført, at større og mere interessante sager er kommet til afgørelse ved byret.

Det fremgår klart af det foreliggende talmateriale, at der reelt er tale om, at en meget stor arbejdsportefølje i civile sager er overført fra landsret til byret. Formålet med kompetenceændringen var jo blandt andet den at udvirke, at de lange berammelsestider ved landsretterne i civile sager kunne nedsættes. Fra Østre landsret oplyses da også, at den ændrede kompetence har medført en betydelig arbejdsmæssig lettelse, idet nedgangen i sagsantallet kun i moderat omfang godsvares i en stigning i antallet af ankesager. Derimod er resultatet for Vestre landsrets vedkommende en skuffelse, idet tallene her synes at vise, at nedgangen i antallet af første instanssager modsvares af en stigning i antallet af ankesager. En nærmere forklaring på dette forhold er ikke tilvejebragt. Det kan næppe antages, at det er sagerne mellem 10.000 og 30.000 kr., der har givet anledning til, at afgørelserne ved byretterne i større om-

fang end tidligere er blevet anket til landsret, men der savnes en analyse af de pågældende ankesager for at komme til klarhed over årsagssammenhængen.

Som det fremgår af årsberetningen, blev resultatet af de indgående overvejelser, som denne sag måtte give bestyrelsen anledning til, at man gav udtryk for, at man med landsretsgrænsen på 30.000 kr. mente at have fundet et passende balancepunkt, og at man ikke kunne anbefale en yderligere forhøjelse af landsretsgrænsen. Ved dette resultat kunne man i og for sig være standset, men det viste sig, at der indenfor bestyrelsen var en overvejende opfattelse, som gik ud på, at det forslag, som var stillet i Den blå Betænkning om en henvisningsregel fra byret til landsret, ikke skulle gå tabt, men at der her var tale om en så værdifuld processuel nyskabelse, at det burde overvejes, om forslaget ikke bør gennemføres, uanset om man beholder landsretsgrænsen på 30.000 kr. Ved fremsættelsen af dette forslag har bestyrelsen været ganske klar over, at den henvisningsregel, der var foreslået i Den blå Betænkning, havde nøje sammenhæng med den samtidigt foreslåede forhøjelse af grænsen til 50.000 kr., men man har ment at burde pege på, at der for det første er principielle sager under 30.000 kr.'s grænsen, der kan være af en sådan art, at det på forhånd må påregnes, at sagen skal forelægges for højestret, og desuden mener man, at der kan være sager, som efter deres særlige art gør dem egnede til, at de i første instans skal forelægges en landsret med den kvalificerede sagsbehandling, som dette indebærer. Hvorvidt forslaget om gennemførelsen af en henvisningsregel uden en samtidig forhøjelse af værdigrænsen har nogen mulighed for at blive realiseret, vil det nok være meget vanskeligt at vurdere på nuværende tidspunkt.

Om betænkningen vedrørende fremgangsmåden ved separation og skilsmisse nævnte formanden bl. a., at de resultater, som Dommerforeningens bestyrelse er nået til i sine overvejelser, ikke er ensbetydende med, at der ikke blandt landets dommere er mange, der kan have andre opfattelser. Han henviser til de artikler, som henholdsvis civildommer J. Kisbye Møller og dommer Hans Kaa har skrevet i Ugeskrift for Retsværen 1977 B side 217-231, og sagde, at han ganske kunne tilslutte sig, hvad dommer Kaa udtalte i slutningen af sin artikel, at en dybtgående diskussion af disse problemer vil være meget ønskelig, og at man under ingen omstændigheder bør haste den endelige afgørelse igennem.

Dommerforeningen har i samarbejde med Direktoratet for kriminalforsorgen i 1976/77 formidlet, at 38 dommere har kunnet deltage i besøgsrejser til kriminalforsorgens institutioner. Der er stadig stor interesse for at deltage i disse rejser.

Vedrørende det i dagene fra den 13. til den 15. september 1977 afholdte dommerkursus på forsikringshøjskolen Rungstedgård oplyste formanden, at der havde deltaget 35 dommere, og det var hans indtryk, at der er almindelig tilfredshed med de ydre rammer, som kan tilvejebringes under opholdet på Rungstedgård. Der er gode muligheder til stede for, at deltagerne i kursus kan nyde godt af et kollegialt samvær i den fritid, der opstår under afvikling af kurset, og de emner, som under dette kursus gøres til genstand for foredrag og diskussioner, er centralt placeret i deltageres interesseområde.

Formanden omtalte et møde, der den 22. juni 1977 på initiativ af professor von Eyben blev afholdt på Københavns Universitet om rationalisering inden for tinglysningsområdet. I mødet deltog repræsentanter for advokatrådet, realkreditrådet, Den danske Bankforening og Danmarks Sparekasseforening. Dommerforeningen var repræsenteret ved byretsdommer Vagn Rasmussen. von Eyben fremsatte den opfattelse, at en reform af tinglysningsvæsenet tiltrængtes, og der var en række rent praktiske foranstaltninger, herunder ekspeditionsgange, som kunne forenkles. På længere sigt forestillede han sig, at man måtte overveje at få tinglysningen overført til en EDB-behandling, og han henviste til det arbejde, der for tiden udføres i Sverige. På kortere sigt forestillede von Eyben sig, at man uden ændringer i tinglysningsloven kunne smidiggøre en række forhold. I tilslutning til dette møde er der blevet udarbejdet en skrivelse til justitsministeriet, som vil blive underskrevet af de interesserede organisationer, tinglysningsvæsenets kunder, og hvori justitsministeriet anmodes om snarest muligt at få gennemført sådanne ændringer og forbedringer indenfor den gældende ordnings rammer, som vil være egnede til at gøre ordningen mere rationel og effektiv.

Dommerforeningen har givet udtryk for, at man er positiv indstillet overfor reformer, der kan medføre en forenkling af ekspeditionen, og Dommerforeningen har givet tilsagn om at lade sig repræsentere i en arbejdsgruppe, som agtes nedsat. Den vil komme til at bestå af underdirektør A. Bonnis, Kreditforeningen Danmark, advokat A. Kirkegård og byretsdommer Vagn Rasmussen.

Vedrørende omlægningen på længere sigt af tinglysningsvæsenet udtalte formanden, at det lyder uhyre fristende at lade maskiner overtage det arbejde, som nu under stort besvær og mange steder under lang ekspeditionstid udføres manuelt, men sagen er næppe så ligetil. På det almindelige norske dommermøde i Trondhjem i 1971 havde han overværet, at en ekspert fra det svenske justitsministerium redegjorde for, at man havde alt klar til at iværksætte EDB-planen, men i 1977 er man i Sverige ikke nået længere end til at lade den træde i kraft i et enkelt len, nemlig Upsala. Der vil nok gå 10–15 år, før systemet er indført i hele Sverige, og udgiften vil blive uhyre høj. I Norge iværksætter man for tiden et forsøg i en enkelt retskreds, Strømmen. I Danmark er justitsministeriet af den opfattelse, at indførelse af EDB-systemet i første række skal videreudvikles inden for politiet, hvor der aktuelt er planer om at oprette et kriminalregister baseret på EDB-behandling, og det har nok, når henses til de begrænsede bevillinger, lange udsigter med indførelse af EDB-behandling af det danske tinglysningsvæsen, men vi kan så nyde godt af de erfaringer, der indhøstes i Sverige og Norge.

Formanden gav herefter et referat fra et møde, der den 31. august 1977 blev afholdt i justitsministeriet angående oprettelse af et forfremmelsesnævn. Politiets og domstolenes tjenestemandsförening fastholdt deres ønske om et sådant nævn. Dommerfuldmægtigforeningen erklærede, at de intet ønske havde om at være med i et forfremmelsesnævn. Det oplystes, at nævnets virksomhed ikke skal omfatte nyantagelse af kontorpersonale. På spørgsmålet om, hvad der nærmere lå bag ønsket om et forfremmelsesnævn, blev der svaret, at organisationen ønskede større indflydelse. Der blev navnlig henvist til, at organisationen ville have indflydelse på, ved hvilke embeder de advancementsstillinger skulle besættes, som organisationen selv havde medvirket til at få tilvejebragt. Fra justitsministeriets side blev det udtalt, at organisationens ønske ville blive imødekommet. Når man nærmere har taget stilling til, hvorledes den praktiske tilrettelæggelse skal forme sig, vil der blive indkaldt til et nyt møde. Forfremmelsesnævnet skal omfatte både vagtmestre og kontorpersonale. Nævnets virksomhedsområde bliver forfremmelser af vagtmestre til overvagtmestre og indenfor kontorpersonalet oprykning fra assistent til overassistent samt advancementsstillinger derudover. Personalenævnet vil få en sammensætning bestående af en repræsentant for vagtmestrene og en repræsentant for politiets og domstolenes tjenestemandsförening. Endvidere vil Dommerforeningen formentlig blive

anmodet om at udpege en repræsentant, og endelig vil der fra justitsministeriets side blive udnævnt en formand for nævnet, formentlig en kontorchef i justitsministeriet.

Det er ikke blevet skjult under de forudgående forhandlinger, at man fra Dommerforeningens side ikke med større begejstring giver sig ind på en ny fremgangsmåde vedrørende forfremmelser, hvormed også let kan følge detailregler om, hvorledes bedømmelse af kandidaterne til advancementsstillingerne skal foregå, men Dommerforeningen har ingen mulighed for at modsætte sig, at ønsket om oprettelse af et forfremmelsesnævn imødekommes.

Formanden omtalte den kritik, som det har medført i offentligheden, at justitsministeriet uden forudgående forhandling med præsidentrådet havde konstitueret en advokat som dommer i Østre landsret, uanset at den pågældende i 1973 var blevet idømt en bøde og frakendt kørekortet i en sag om bilkørsel i spirituspåvirket tilstand. Formanden redegjorde for de synspunkter, som Dommerforeningen under sagen havde fremført over for justitsministeriet. Det udfald, som denne sag havde fået efter indgreb udefra, havde medført lettelse, men ingen triumf.

Med udgangspunkt i et oplæg til drøftelse af en ændring af dommerfuldmægtigenes uddannelse, som dommerfuldmægtigforeningen i februar 1977 fremkom med, redegjorde formanden for de førte forhandlinger og for de synspunkter, som Dommerforeningens bestyrelse har fremsat.

I oplægget henvises til, at udviklingen har skabt et øget behov for, at dommerfuldmægtigene på et tidligt tidspunkt i ansættelsesforløbet opnår sikkerhed og dygtighed i de egentlige dommerfunktioner som retsledelse og affattelse af domme, og det gøres gældende, at dette behov ikke tilgodeses tilstrækkeligt ved den nuværende uddannelse. Oplægget munder ud i et forslag om, at uddannelsesforløbet tilrettelægges således, at der startes en grunduddannelse på 2–3 år ved retsvæsenet, og at der derefter af uddannelsesmæssige grunde sker en afbrydelse på 2–3 år, hvori den pågældende skal forrette tjeneste ved andre grene indenfor justitsvæsenet. Mest nærliggende er tjenesten som politifuldmægtig, men der kan også være tale om tjeneste som statsadvokatfuldmægtig eller midlertidig tjeneste i justitsministeriets departement. Også en midlertidig uddannelse som advokatfuldmægtig kan komme på tale. Derefter tænker man sig, at de pågældende skal vende tilbage til retsvæsenet. Efter ca. 6 års ansættelsestid skulle der herefter være en almindelig adgang for dommerfuldmægtige i alderen fra 30–35 år til at blive ind-

stationeret i en af landsretterne til efteruddannelse, først i et års tid som fuldmægtig og protokolfører og derefter i ca. 6 måneder som konstitueret landsdommer. Hvis landsretten finder den pågældende egnet, skulle dommerfuldmægtigen derefter vende tilbage til en by- eller herredsret og virke her normalt i en souschefstilling, indtil han omkring 40 års alderen kunne opnå udnævnelse til en stilling som dommer. Kun i undtagelsestilfælde burde der blive tale om, at den pågældende skulle gennemgå en fornyet indstationeringsperiode i en af landsretterne. Dommerfuldmægtigenes forslag forudsætter en betydelig udvidelse af antallet af uddannelsesstillinger i landsretterne. Man regner med, at det gennemsnitlige antal dommerfuldmægtige pr. årgang i den aldersgruppe, som landsretsuddannelsen tager sigte på, vil ligge omkring 12 dommerfuldmægtige. Konstitutionsalderen i landsretterne er i øjeblikket mellem 36 og 39 år, og hvis indstationeringsordningen skal ændres, således at alderen bliver fra 30–35 år, må der forudsættes en overgangsordning. Hvordan man end vil tilrettelægge nyordningen, vil denne medføre nødvendigheden af, at den eksisterende konstitutionsperiode på omkring et år forkortes betydeligt.

Spørgsmålet har været drøftet på et møde i justitsministeriet den 31. august 1977. I mødet deltog præsidenterne for Østre og Vestre landsret samt repræsentanter for Dommerforeningen og Dommerfuldmægtigforeningen. Dommerforeningen gav i princippet tilslutning til de tanker, som er fremsat i dommerfuldmægtigforeningens oplæg, men man havde en del kommentarer. Det havde under voteringen i Dommerforeningens bestyrelse blandt andet været fremhævet, at de foreslåede løsninger for dommerfuldmægtigenes uddannelse mere og mere river disse væk fra den primære opgave, som fuldmægtigordningen ved embederne er bygget op på, nemlig at være medarbejder ved embederne til løsning af dagens og vejens opgaver, og over i en status, som folk under uddannelse til ansættelse en gang i fremtiden som dommer. Jo mere uddannelsen former sig som en uddannelse borte fra det dommerembede, som fuldmægtigen er ansat ved, jo mere udsættes dommeren ved embedet for i kortere eller længere perioder ad gangen at skulle klare sig med mindre kvalificeret assistance.

Om fuldmægtiguddannelsen i landsretterne blev det under forhandlingerne gjort klart, at der består ret væsentlige forskelle mellem den fremgangsmåde, der anvendes i Østre og Vestre landsret. Retspræsident Erik Andersen oplyste, at de dommerfuldmægtige, som indstationeres i

Østre landsret, meget hurtigt konstitueres som landsdommer og i praksis næsten straks benyttes som faste dommere. Der er således ikke tale om en gradvis oplæring. De hidtidige erfaringer har været gode, men de må tages med det forbehold, at fuldmægtigene til en vis grad har været særligt udvalgte. I Vestre landsret er forholdet det, at de indstationerede dommerfuldmægtige i øjeblikket arbejder et år som protokolfører m. m. og derefter i det påfølgende år hyppigt har konstitution ved forfald og endelig har de i de sidste tre måneder fast konstitution som landsdommer.

Fra dommerfuldmægtigforeningens side har det været kritiseret, at man holder de indstationerede fuldmægtige ved Vestre landsret fast i protokolførerstilling i alt for lang tid.

Landsdommer Vollmond pegede særligt på, at den skitserede ordning vil bebyrde landsretterne betydeligt. Arbejdet som protokolfører har efter hans opfattelse ikke nogen særlig uddannelsesmæssig værdi for en dommerfuldmægtig i alderen omkring 35 år, men omvendt er ikke alle 35-årige dommerfuldmægtige modne til arbejdet som landsdommere.

Som konklusion gjorde Dommerforeningen gældende, at man var betænkelig ved en ordning, hvorefter alle nødvendigvis skulle gennemløbe samme uddannelse, og man ville finde det mere hensigtsmæssigt, at der alene fastsattes visse rammer, inden for hvilke den enkelte havde mulighed for at variere sin uddannelse. Med særlig hensyntagen til de vanskeligheder, som ville opstå ved en betydelig udvidelse af indstationering til landsretterne, blev peget på den mulighed, at også Sø- og handelsretten i København og de kollegiale by- og herredsretter i Århus, Odense og Aalborg kunne tages i betragtning som alternative indstationeringssteder.

Justitsministeriet vil nu i samarbejde med dommerfuldmægtigforeningen på det foreliggende grundlag udarbejde et nyt oplæg i sagen. De stedfundne drøftelser fører til den tanke, om ikke der kan være et behov for nærmere at undersøge, hvorledes den praktiske oplæring egentlig finder sted ved dommerembederne landet over. Hvad enten denne oplæring i fremtiden skal afkortes til 2–3 år som en grunduddannelse, eller om man skal blive ved 6–8 år, som nu er tilfældet, er der nok grund til at undersøge, om ikke selve oplæringen kan gøres mere effektiv. Det varierer fra dommerembede til dommerembede, i hvilket omfang dommerfuldmægtigene er frigjort fra det rutinemæssige arbejde, som meget vel kan overtages af kontorpersonalet, og medens dommerfuldmægtige

ved nogle embeder tidligt inddrages i det egentlige retsarbejde, er forholdet vistnok andre steder, at de kun i meget begrænset omfang uddannes i retsledelse og domsaffattelse.

Formanden omtalte kort spørgsmålet om bedre information, der skulle drøftes på årsmødet næste dag, og som er refereret side 14 ff, og omtalte de forhandlinger, der finder sted angående gennemførelse af forskellige omklassificeringer.

Om det internationale samarbejde henviste formanden til referatet i årsberetningen, men nævnte, at den dog ikke var udtømmende, idet der både i marts og april 1977 har været udsendt delegationer af danske dommere til fællesskabernes domstol i Luxemburg.

Uomtalt i årsberetningen er endelig, at den slesvig-holstenske dommerforening også i år havde indbudt til dommeruge i Akademiet i Sankelmark, der holdtes fra den 23. til 27. marts. Temaet var »Richter und Reformen, Idee und Wirklichkeit«. Fra dansk side deltog landsdommer Funch Jensen, der holdt et foredrag med udgangspunkt i begrebet »Retsstat«. I foredraget omtaltes retsplejereformerne, pressefriheden, erfaringerne fra typografstrejken og kriminaliseringsproblemer, herunder promillekørsel, og endelig omtaltes vore regler om offentlighed i forvaltningen. Efter foredraget var Funch Jensen i krydsild i ca. 1 time og blev sammen med formanden for den slesvig-holstenske dommerforening, Jürgen Petersen, interviewet til Norddeutscher Rundfunk. En af dagene var der arrangeret besøg for mødets deltagere i retten i Sønderborg, hvor dommer Heurlin tog imod sammen med statsadvokat Kirk. Heurlin ledede en meget informativ rundgang og besvarede en lang række spørgsmål fra deltagerne.

Til slut udtalte formanden, at det internationale samarbejdes betydning først og fremmest ligger i de personlige kontakter, der skabes tværs over grænserne. Det var hans opfattelse, at vi, så langt vore evner og muligheder rækker, skal styrke det, og når man f. eks. fra de tyske forbundslande Slesvig-Holsten og Hessen ønsker, at der skal iværksættes en dansk-tysk dialog om centrale emner indenfor retsvæsenet, bør vi ikke sige nej, men tage udfordringen op.

Ingen ønskede ordet til formandens beretning, og dirigenten konstaterede, at beretningen er godkendt.

ad 3. Aflæggelse af regnskab

Kassereren, landsdommer E. Riis, fremlagde det reviderede regnskab.

Ingen ønskede ordet til regnskabet, og der gaves decharge.

ad 4. Valg af formand

Formanden, dommer Carsten Jepsen, genvalgtes.

ad 5. Valg af øvrige bestyrelsesmedlemmer

I stedet for landsdommer Vollmond, der ikke ønskede genvalg, valgtes landsdommer Frans Weber, og i stedet for tidligere byretsdommer, nu landsdommer E. Riis, valgtes byretsdommer Sverre Mondrup.

Den øvrige bestyrelse, højesteretsdommer Poul Høeg, landsdommer Juul-Olsen, og dommerne, Svend Aage Christensen, Knud Kofoed, V. Kersting og K. Iversen, genvalgtes.

ad 6. Valg af revisor og revisorsuppleant

Landsdommer Robert Dam og dommer Ingeborg Heide-Jørgensen genvalgtes som henholdsvis revisor og revisorsuppleant.

ad 7. Den særlige Klagerets virksomhed

Retspræsident E. Caspersen aflagde sålydende beretning:

I tiden fra den 1. september 1976 til den 31. august 1977 har Klageretten behandlet 15 sager over dommere og retsassessorer samt dommerfuldmægtige.

Der er desuden modtaget en klage over en kontorfunktionær, der beklædte fogedretten i medfør af retsplejelovens § 17 a.

13 klager blev afvist, fordi det påklagede forhold ikke faldt ind under retsplejelovens § 49 – typisk drejede det sig om klage over udfaldet af en civil sag. En klage blev afvist, fordi den var indgivet for sent. I et tilfælde skete der påtale. 7 af klagerne vedrørte retsassessorer eller dommerfuldmægtige. Alle disse klager blev afvist.

ad 8. Beretning, regnskabsaflæggelse og valg til bestyrelse for Understøttelsesfonden

Landsdommer E. Riis aflagde beretning og fremlagde det reviderede regnskab.

Ingen ønskede ordet til beretning og regnskab, der godkendtes.

I stedet for E. Riis valgtes byretsdommer Sverre Mondrup. Den øvrige bestyrelse, der består af Carsten Jepsen og K. Iversen, genvalgtes.

ad 9. Eventuelt

Formanden rettede en tak til de afgåede bestyrelsesmedlemmer Vollmond og Riis.

Retspræsident E. Caspersen rejste med udgangspunkt i en samtale med en advokat spørgsmål om formløsheden med hensyn til påklædningen i by- og herredsretterne og henstillede til kollegerne, at de sammen med retsassessorer og fuldmægtige overvejer dette spørgsmål.

Da ikke flere ønskede ordet, sluttede dirigenten generalforsamlingen.

Årsmødet fredag den 7. oktober

Højesteretsdommer Høeg bød til eftermiddagsmødet kl. 14,30 velkommen til lektor, dr. jur. Ditlev Tamm, der talte over emnet:

»Om dommerstanden og domstolene under enevælden«.

Efter foredraget takkede højesteretsdommer Høeg foredragsholderen for den indsigt, som han på fremragende og livfuld måde havde givet os i vore forgængeres liv og embedsførelse.

Derefter var der under ledelse af overinspektør, mag. art. Harald Langberg forevisning af Riddersalen (Højesteretssalen) i Prinsens Palæ, hvor Højesteret i årene 1794–1854 havde sit sæde.

Kl. 19 var der festmiddag for medlemmer med ægtefæller samt gæster i Børsens festsal. Der deltog 280.

Årsmødet lørdag den 8. oktober

Programmet for årsmødets sidste dag var en diskussion med udgangspunkt i den til medlemmerne udsendte redegørelse fra det af Dommerforeningen nedsatte »Informationsudvalg«, der har bestået af præsident for Københavns byret, N. C. Bitsch (formand), præsident for Vestre landsret, O. Agersnap, landsdommer E. M. Mikkelsen, Østre landsret, byretsdommer H. Kallehauge, Københavns byret, og civildommer Henning Kjær, Næstved. Dommerfuldmægtig Ketty Grützmeir, p.t. Østre landsret, var udpeget af dommerfuldmægtigforeningen som observatør.

Landsdommer Vollmond åbnede mødet kl. 10 og bød velkommen til de to indledere, byretspræsident N. C. Bitsch og byretsdommer H. Kallehauge, og nævnte i sin indledning, at vi i går havde beskæftiget os med

fortiden, i går aftes med nuet, og at vi i dag skulle beskæftige os med fremtiden. Endelig nævnte Vollmond, at baggrunden for nedsættelsen af udvalget og for udvalgets redegørelse var et notat af 21. juni 1977 fra Københavns byret om forbedring af samarbejdet mellem dommerne, navnlig i form af bedre indbyrdes information, hvilket notat var udsendt til medlemmerne i januar 1977.

Byretspræsident Bitsch sagde i sin indledning, at redegørelsen er et debatoplæg. Udvalget har ikke sagt, at forslaget skal gennemføres, men skitseret, hvordan det kan gennemføres. Udvalget har ikke beskæftiget sig med alt i notatet, navnlig ikke med spørgsmålet om videre samarbejde, men det burde efter hans mening ikke gå i glemmebogen. Bitsch opstillede herefter følgende diskussionstemaer: 1. Er der behov for yderligere information? 2. Hvis det besvares bekræftende, er der så tungtvejende indvendinger mod, at det gennemføres? 3. Hvem skal styre informationsarbejdet? 4. Hvem skal udføre arbejdet? 5. Hvem skal have adgang til informationerne?

Byretsdommer Hallehauge nævnte i sin indledning, at oversigterne over praksis hvilede på gennemgang af utrykt landsretspraksis, og at der ikke havde været tid til at inddrage praksis fra Sø- og Handelsretten og fra by- og herredsretterne. Det kan diskuteres, om de valgte emner fra praksis var velvalgte. Hvis man skulle have haft en rimelig dækning for voldssagerne, skulle man have haft en 3 måneders periode mere. Udvalget havde valgt dagligdagsproblemer. Han mente ikke, at Ugeskrift For Retsvæsen dækkede informationsbehovet. Ved gennemgang af tre årgange fandtes kun én almindelig voldssag. Referatsformen i voldssagerne er temmelig udførlig på grund af præmisserne, hvilket ikke ville være mulig i f. eks. narkotikasager. Kallehauge fandt det væsentlig, at informationen sker i Dommerforeningens regie, idet vi så får indflydelse på, hvad der skal udsendes, og hvordan det skal udsendes.

Efter indlederne havde en lang række talere ordet.

Retspræsident Arildsen, dommer Ole Bohr, landsdommer Unmack Larsen, dommer Ditlev Nielsen, højesteretspræsident Mogens Hvidt, dommer Knud Marstal, dommer Toft-Nielsen, højesteretsdommer Høeg og retspræsident Erik Andersen gav alle tilslutning og anbefalede, at man gik videre med de tanker, der er indeholdt i udvalgets redegørelse. Ingen af talerne mente, at information ville medføre en fare for central styring eller for uniformering. Flere gav udtryk for, at den skitserede information navnlig ville være af betydning for mindre embeder, yngre

dommere, retsassessorer og dommerfuldmægtige. Landsdommer Unmack Larsen nævnte med hensyn til afsnittet om nyere lovgivning, at de nævnte eksempler alle havde været omtalt i Juristen og i Ugeskriftet, og at det måske var bedre med en »opstramning« af Juristens rubrik om nyere lovgivning. Højesteretspræsident Hvidt anbefalede en lapidarisk form af referaterne og gav eksempler herpå. Retspræsident Erik Andersen mente, at der nok ikke var et stort behov i civile sager, men at der var et stort behov i straffesager.

Landsdommer Damkier foreslog, at man optog en drøftelse med Ugeskrift for Retsvæsen for at få flere straffesager med.

Byretsdommer Boas, dommer Bruun Nielsen, landsdommer P. Rørdam og dommer Hulsrøj gav alle udtryk for skepsis. Byretsdommer Boas spurgte, om det var rigtigt at følge oplægget og gå videre med sagen. Han frygtede, at udsendelse af materialet ville medføre, at ingen turde fravige praksis. Vi måtte se i øjnene, at det ville medføre en voldsom præjudikatsvirkning. Han var tilhænger af information, men det skulle være i en sådan form, at de nævnte virkninger blev undgået. Dommer Bruun Nielsen fandt voldsoversigten kaotisk og mente ikke, at den gav en reel vejledning. Han spurgte, om det ikke var bedre med en anden form, f. eks. med et referat + en kommentar, således at referenten prøvede at uddrage en vejledning. Landsdommer Rørdam gav udtryk for, at referaterne måtte være længere, hvis en oversigt skulle nytte på længere sigt. Dommer Hulsrøj fremhævede, at det var værdifuldt med de vide strafferammer, inden for hvilke dommeren kan skønne, og spurgte, om det er bedre med ens uretfærdighed eller med uens retfærdighed.

Højesteretspræsident Hvidt, højesteretsdommer Høeg, dommer Ole Bohr og byretspræsident Bitsch gik imod kritikernes frygt for præjudikatsvirkning og stivnelse af retspraksis. De fremhævede, at man må kende praksis for at kunne fravige den, og at de udsendte domme jo kun skal tjene som orientering. Byretspræsident Bitsch fremhævede, at informationstjenesten hele tiden må korrigeres.

Formanden omtalte to spørgsmål: 1. Har Dommerforeningens behandling af sagen været rigtig? Bestyrelsen havde overvejet at lade spørgsmålet drøfte i grupper som på et seminar, men havde fundet det rigtigt at blive stående ved den kendte form. Den livlige diskussion syntes at bekræfte, at dette valg havde været rigtigt. 2. Hvad skal det næste skridt være? Formanden nævnte, at kuratelet for Ugeskriftet var meget betænkelig og frygtede konkurrence. Ugeskriftet ville gerne imødekom-

me ønsker om bedre information. Dommerforeningen kunne ikke påtage sig udgivelsen af informationen, men alene virke som formidler. Det næste skridt måtte være, at bestyrelsen på grundlag af forhandlingerne på årsmødet drøfter sagen og eventuelt indleder en forhandling med justitsministereit om tilvejebringelse af midler.

Landsdommer Vollmond sluttede diskussionen og konstaterede, at der var blevet givet grønt lys for at arbejde videre med sagen.

Formanden sluttede herefter årsmødet.

Efter årsmødet konstituerede bestyrelsen sig med Juul-Olsen som næstformand, Mondrup som kasserer og K. Iversen som sekretær.

Dommerforeningen har nu nedsat et informationsudvalg. Det består af byretsdommer Kallehauge (formand) og dommer Mogens Beir, Århus.

II

Bestyrelsens virksomhed

Bestyrelsesmøder

Siden udsendelsen af sidste årsberetning har bestyrelsen holdt møder den 6. oktober 1977, samt den 13. januar, den 14. april og den 5. august 1978.

Dommerforeningens repræsentation i organisationer og udvalg m. v.

Dommer Carsten Jepsen er medlem af repræsentantskabet for Danmarks Jurist- og Økonomforbund og medlem af retsplejerådet.

Landsdommer Bjarne Frandsen er næstformand for Danmarks Jurist- og Økonomforbund, medlem af repræsentantskabet for A. C., suppleant i bestyrelsen for A. C. samt formand for retsgruppen (foreningerne under domstole, politi, anklagemyndighed og fængselsvæsen m. v.).

Landsdommer Arne Holmstrup er medlem af udvalget om den fremtidige organisering af mentalobservationsvirksomheden.

Dommer K. Iversen er Dommerforeningens repræsentant i »Det kriminalpræventive råd«, og medlem af det af justitsministeriet oprettede forfremmelsesnævn ved domstolene.

Retspræsident Kurt Haulrig, retspræsident N. C. Bitsch og dommer Carsten Jepsen er medlemmer af hovedsamarbejdsudvalget for domstolene.

Dommer Knud Kofoed er medlem af det af justitsministeriet nedsatte arbejdsudvalg, der skal gennemgå forskellige aktuelle tinglysningssspørgsmål.

Dommer V. Kersting er medlem af den af justitsministeriet nedsatte arbejdsgruppe til behandling af forskellige spørgsmål med hensyn til ændring af dommerembedernes regnskabsførelse og revision.

Landsdommer Vollmond er medlem af justitsministeriets kriminalpolitiske forskningsudvalg.

Dommer Svend Aage Christensen er formand for en af justitsministeriet nedsat arbejdsgruppe, der skal gennemgå bestemmelserne om notarialforretning og overveje, om der er behov for ændringer.

Referat af nogle af de behandlede sager.

Dommerembederne i almindelighed

3-dommer embederne

Som svar på et i justitsministeriet udarbejdet og til udtalelse fremsendt notat vedrørende ændring af organisationen af retterne i de 6 retskredse, som er opdelt i 3 adskilte embeder med hver sin selvstændige administration, har Dommerforeningen i skrivelse af 27. oktober 1977 (jr. nr. 22/1977) udtalt:

»Der kan efter Dommerforeningens opfattelse ikke være nogen tvivl om, at der af de grunde, som er anført i retsplejerådets betænkning om retternes kompetence og arbejdsform i borgerlige sager (nr. 773/1976), gengivet i notatet side 8-10, knytter sig ulemper til den gældende fordeling efter saglige kriterier. Den seneste lovgivning, herunder den ved lov nr. 88 af 26. marts 1975 gennemførte overførsel af flere og tungere sager fra landsret til byret og de i de seneste år indenfor færdselslovgivningen stedsfundne ændringer af bestemmelserne om frakendelse af førerbevis og om spirituskørsel, har i nogen grad ændret forudsætningerne for den gældende fordeling efter saglige kriterier.

Det kan tiltrædes, at der ved en sådan omlægning af disse embeder som af rådet skitseret ville kunne opnås en mere rationel organisation. Udadtil ville det være en fordel, at embedet fremtrådte som en enhed. Indadtil ville der både for det juridisk uddannede personale og for kontorpersonalet kunne vindes bedre uddannelsesmuligheder og en mere smidig fordeling af arbejdsbyrden. For dommerne selv ville denne organisationsform byde på mere afveksling i arbejdet.

Heroverfor står imidlertid, at de dommere, som nu i en årrække har gjort tjeneste ved de tredelte embeder, ifølge referatet af deres møde den 25. februar 1977 klart og utvetydigt har givet udtryk for, at de indvundne erfaringer efter deres opfattelse modsiger, at der skulle være særlige ulemper ved den nuværende organisationsform. Dommerne har

videre anført, at der er fordele ved en vis specialisering, særlig når henses til de krav, der må stilles med hensyn til nyorientering indenfor den hurtigt skiftende lovgivning og den praksis, som må udvikles på grundlag heraf. Endelig har disse dommere som et hovedargument udtalt, at de vil føle det som en nærmest utålelig forringelse at få ændret deres nuværende frie, selvstændige stilling, således at den enkelte dommer bliver led i en større enhed, hvor han til en vis grad er underkastet en ledende dommers administration.

Dommerforeningen må naturligvis tillægge disse dommers standpunkt betydelig vægt, og det er iøvrigt navnlig betragtninger af sidstnævnte art, som har ligget til grund for den stillingtagen, som Dommerforeningens skrivelse af 7. juli 1971 er udtryk for.

Under den afvejning af de forskellige synspunkter, som herefter må finde sted, finder Dommerforeningen på linie med den erklæring, som er afgivet af præsidenten for Østre landsret den 23. maj 1977, at der ikke imod de nuværende 3-dommers klart udtalte ønsker på nuværende tidspunkt bør gennemføres en organisation, som af retsplejerådet foreslået, men den argumentation, som af disse dommere er fremført, bør ikke afskære, at man ved ændring i retsplejeloven allerede nu træffer forberedelser til, at der i forbindelse med nybesættelser af embeder kan iværksættes et forsøg med et 3-dommer embede, organiseret som en kollegial ret.«

Centralt kriminalregister

Med skrivelse af 26. august 1977 (jr. nr. 3.k. 1974 nr. 2001/172) sendte justitsministeriet til udtalelse et udkast til cirkulære om oprettelse af et centralt kriminalregister baseret på elektronisk databehandling.

I Dommerforeningens svar af 17. oktober 1977 (jr. nr. 97/1977) hedder det:

»Det fremgår af sagen, at der gennem det nye register sker en samling af de nuværende manuelt førte strafferegistre og rigsregistraturens hovedregister dog således, at det nye EDB-kriminalregister opdeles i to afdelinger: Et afgørelsesregister svarende til de nuværende strafferegistre og et efterforskningsregister, der skal indeholde de oplysninger, som nu registreres hos rigsregistraturen, og som er oplysninger af intern politimæssig karakter.

Det fremgår af et medsendt notat af 25. august 1977, at EDB-arbejdet skal udføres af Datacentralen, og det anføres i den forbindelse – hvad man fra Den danske Dommerforenings side lægger vægt på –, at man ved tilrettelæggelsen har taget hensyn til de store sikkerhedskrav, som må stilles til behandling og opbevaring af de meget følsomme oplysninger, som et kriminalregister indeholder.

Domstolenes indberetningspligt over for det nye register er fastlagt i udkastets § 9.

De i § 9 a)–b) nævnte indberetninger svarer nogenlunde til, hvad der i dag er omfattet af domstolenes indberetningspligt til strafferegistrene, og disse indberetninger udgør i det væsentlige det materiale, der fremover skal indføres og opbevares i afgørelsesregistret.

Herudover er det efter § 9 c)–f) tanken, at domstolene skal foretage indberetning om en lang række sager, hvori der idømmes eller vedtages bøder, navnlig bøder for overtrædelser af en række nærmere opregnede overtrædelser af færdselsloven.

Disse indberetninger skal ikke indgå i afgørelsesregistret, men i efterforskningsregistret.

Det fremgår af ovennævnte notat, at man i ministeriet er opmærksom på, at der efter cirkulæreudkastet pålægges domstolene en udvidet indberetningspligt i forhold til i dag, men at domstolene til gengæld fritages for at sende indberetninger til udskrivningskredsene, hvorfor man skønner, at der ikke bliver tale om en forøgelse af domstolenes samlede arbejde vedrørende indberetninger.

Dommerforeningen kan ikke tiltræde denne vurdering.

Indberetninger til udskrivningskredsene skal kun sendes i tilfælde, hvor der i forvejen skal udfærdiges straffekort til strafferegistrene, og indberetningerne udfærdiges ved gennemskrivning som genpart af disse straffekort, hvorfor det er temmelig begrænset, hvad der arbejdsmæssigt spares ved, at domstolene fritages for disse indberetninger. De påtænkte indberetninger efter udkastets § 9 c)–f) skal udfærdiges i tilfælde, hvor der ikke efter nugældende regler skal udfærdiges straffekort, og deres antal må skønnes at blive meget betydeligt og dermed give en ikke ubetydelig forøgelse af arbejdsbyrden på dommerkantorerne.

Det fremgår videre af samme punkt i nævnte notat, at man har fundet det principielt rigtigst og mere hensigtsmæssigt at foreslå alle afgørelser indberettet til kriminalregistret af den myndighed, der træffer afgørelsen.

Hertil skal fra Dommerforeningen anføres, at det efter foreningens opfattelse ikke principielt kan være mere rigtigt at pålægge domstolene frem for politiet at foretage indberetninger til efterforskningsregistret, som er et register med oplysninger af intern politimæssig karakter. Hvad det hensigtsmæssige angår bemærkes, at de i § 9 c)–f) nævnte sager lige så vel kan tænkes afsluttet ved bødeforelæg. Det må formodes, at det for disse tilfælde vil blive pålagt politiet i medfør af § 13 at foretage indberetning til efterforskningsregistret. Selve sorteringen af de bødesager, hvori der skal foretages indberetning, er ikke helt ligetil, og det findes ikke hensigtsmæssigt, at denne sortering skal ske både hos domstolene og hos politiet. Det skønnes mere hensigtsmæssigt, at dette sorteringsarbejde kun skal foretages ét sted, nemlig hos politiet, hvem alle sager passerer.

Med henvisning til foranstående kan Dommerforeningen tilslutte sig, at det foreslåede EDB-kriminalregister etableres, men kun således, at domstolenes indberetningspligt til registret alene kommer til at omfatte de indberetninger, der skal tilgå afgørelsesregistret, og som er nærmere afgrænset i cirkulæreudkastets § 9 a)–b).«

Bødeprotokoller

I anledning af, at en dommer over for Dommerforeningen stillede forslag om ophævelse af justitsministeriets cirkulære af 2. april 1966 om dommerkontorernes bødeprotokoller, har Dommerforeningen den 20. marts 1978 (jr. nr. 10/1978) skrevet således til justitsministeriet:

Dommerforeningen er blevet opmærksom på, at justitsministeriet allerede ved skrivelse af 15. december 1977 har rejst dette spørgsmål overfor Rigsrevisionen. Dommerforeningen er endvidere bekendt med, at Rigsrevisionen i en skrivelse af 18. januar 1978 som vilkår for en eventuel ophævelse af bødeprotokollerne har fremsat forslag om at pålægge dommeren pligt til at tilstille politimesteren ekstraktudskrift af retsbogen i alle sager angående bøder, efterbetalinger eller konfiskationer, således at undtagelsen i cirkulærets § 4, sidste punktum, hvorefter fremsendelse af ekstraktudskrifter i almindelighed er uforuden i straffesager, når ikendelse eller vedtagelse sker ved sagens slutning, stryges.

Dommerforeningen er ud fra rationaliseringshensyn interesseret i, at bødeprotokollerne, som udelukkende udfærdiges med henblik på at tilvejebringe størst mulig sikkerhed for revisionen, søges afskaffet, men

hvis den af Rigsrevisionen foreslåede fremgangsmåde skulle indføres, ville der blive pålagt dommerkontorerne et ikke ubetydeligt merarbejde i stedet for en lettelse.

Dommerforeningen vil være interesseret i underretning om, hvad der videre passerer i sagen.

Standardblanketter

I skrivelse af 15. marts 1978 anmodede en dommer justitsministeriet om tilladelse til genoptryk af et særligt blanketsæt. Justitsministeriet sendte sagen til Dommerforeningen med anmodning om en udtalelse om, hvorvidt standardblanketterne B 7–13 burde ændres i overensstemmelse med de retningslinier, som blanketsystemet fra vedkommende dommer var udarbejdet efter. Det udtaltes derhos i justitsministeriets skrivelse, at der af bevillingsmæssige grunde ikke burde fremstilles individuelle blanketter til brug for enkelte embeder.

Dommerforeningen svarede i skrivelse af 14. juni 1978 (jr. nr. 41/1978), at man efter en indgående overvejelse af de fordele og de ulemper, som var knyttet til det særlige blanketsæt, ikke kunne anbefale en ændring af standardblanketterne B 7–13. Det hed derhos i Dommerforeningens svar:

»Da der jævnligt fremkommer forslag til ændringer af de blanketter, som anvendes indenfor retsvæsenet, og da Dommerforeningen må tiltræde justitsministeriets opfattelse, at der af bevillingsmæssige grunde normalt ikke bør fremstilles individuelle blanketter til brug for enkelte embeder, skal Dommerforeningen herved fremsætte forslag om, at der nedsættes et stående blanketudvalg med repræsentanter fra Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen og personaleorganisationerne, som får til opgave at tage stilling til ændringer i de godkendte blanketter og at revidere blanketterne, når ny lovgivning giver anledning hertil.«

Advokaternes salærtakster

Som svar på en henvendelse fra Advokatrådet om fremlæggelse af Advokatrådets salærtakster på dommerkontorerne, skrev Dommerforeningen den 13. april 1978 (jr. nr. 12/1978) til Advokatrådet: »... at Dommerforeningen for sit vedkommende intet vil have at indvende imod, at advokaternes salærtakster fremlægges til gennemsyn på dommerkontorerne.

Det må være en forudsætning, at der ikke herved påføres dommerkontorernes personale nogen ekstra arbejdsbyrde. Personalet vil således ikke kunne påtage sig at yde nogen vejledning vedrørende den nærmere forståelse af taksterne, men eventuelle spørgsmål herom vil blive henvist til en lokal advokat eller til advokatsamfundets sekretariat.»

Fogedret

Udformning af tilsigelsesblanket til skyldneren

En retsassessor klagede til Folketingets ombudsmand over udformningen af tilsigelsesblanketterne, idet disse er udformet således, at skyldneren har pligt til at møde personligt, hvilket retsassessoren fandt var i strid med retsplejelovens § 494, stk. 4, hvor det hedder, at det kan pålægges skyldneren at møde personligt.

Ombudsmanden anmodede justitsministeriet om en udtalelse, og justitsministeriet anmodede om Dommerforeningens eventuelle kommentar til sagen.

Dommerforeningen svarede i skrivelse af 19. april 1978 (jr. nr. 31/78), hvori det hedder:

»Forslag til de i sagen omhandlede blanketter er udarbejdet af en arbejdsgruppe, der var nedsat i anledning af gennemførelsen af de nye regler om fogedsagers behandling, der trådte i kraft den 1. januar 1977, og som bestod af repræsentanter for politiets og domstolenes tjenestemandsförening, dansk dommer- og politifunktionärförening og dommerfuldmægtigforeningen.

I justitsministeriets notat vedrørende de pågældende blanketter var blandt andet anført: Tilsigelsen kræver personligt møde på fogedkontoret. Ordet »personligt« kan overstreges.

Dommerforeningen har haft sagen til udtalelse og skal herom henvise til sin skrivelse af 10. marts 1977. Under voteringen i Dommerforeningen var man opmærksom på, at tilsigelsen krævede personligt møde i fogedretten.

Dommerforeningen har ikke fundet, at problemet var af nævneværdig betydning. I langt de fleste tilfælde er det klart for skyldneren, at han er den eneste, der kan forklare fyldestgørende om sine økonomiske forhold og derfor må være interesseret i personligt at give møde og tage stilling til en eventuel afdragsordning.

Det har imidlertid ikke været hensigten ved blanketternes udformning, at der skulle ske nogen begrænsning i skyldnerens adgang til at give møde ved fuldmægtig, og uanset at der ikke fra andre fogedretters side er fremkommet nogen kritik af blankettens udformning, finder Dommerforeningen det rigtigst, at fremtidige optryk af blanketten på dette punkt omredigeres. Dette kan f. eks. ske ved efter ordet »personligt« at tilføje »eller ved fuldmægtig«. I de tilfælde, hvor fogden anser det for påkrævet at forlange skyldnerens personlige møde, kan ordene »eller ved fuldmægtig« overstreges. Den foreslåede ændring bør suppleres med, at bagsiden af genparten af tilsigelsen indrettes til afgivelse af skriftlig fuldmagt, som vist på vedlagte eksemplar af C 24.»

Justitsministeriet har i skrivelse af 18. maj 1978 meddelt ombudsmanden, at ministeriet – efter at være gjort bekendt med Dommerforeningens udtalelse – har imødekommet en anmodning fra retsassessoren om fremstilling af blanketter, hvor der ikke tilsiges til personligt møde, samt at der er nedsat en arbejdsgruppe med den opgave at revidere blanketterne på baggrund af de erfaringer, der er indvundet i den tid, blanketterne har været i brug, og at Dommerforeningens udtalelse vil indgå i arbejdsgruppens overvejelser.

Skifteret

Forenkling af dødsbobehandling

Efter at Dommerforeningen var blevet gjort bekendt med et af en byretsdommer udarbejdet notat om lovgrundlaget for skifterettens arbejde, skrev foreningen den 28. april 1978 (jr. nr. 24/1978) således til justitsministeriet:

»I notatet rejstes spørgsmål om gennemførelse af en række mindre reformer, som kan lette arbejdet indenfor skifteretternes område, indtil en fuldstændig revision af skiftelovgivningen vil kunne finde sted.

Dommerforeningen kan tiltræde, at der er behov for en forenklet behandling af boer af beskeden størrelse. Dette vil bl. a. kunne gennemføres ved at udvide grænsen for boer, der kan udlægges til den, der har afholdt begravelsesudgifterne.

Det kan endvidere tiltrædes, at inflationen i afgørende grad har udhulet »20.000 kr. reglen«, hvis beløb ikke har været ændret siden 1969. Det bør overvejes, om der ikke bør foretages en væsentlig forhøjelse af dette beløb.

Det bør endvidere overvejes, om der ikke bør gennemføres en forenkling af reglerne om boer med umyndige arvinger, således at der sker en udvidelse af adgangen til privat skifte.

Dommerforeningen kan støtte henvendelsen fra Dommerfuldmægtigforeningen om en revision og forenkling af dødsbøbeskatningen. De nu gældende regler er urimeligt indviklede og særdeles arbejdskrævende. Der bør ske en afvejning af fiskale hensyn på den ene side og den arbejdsbyrde på den anden side, som gennem indviklede retsregler på dette område pålægges skifteretten og de medhjælpere, som udarbejder boopgørelser.

Dommerforeningen skal henstille, at der iværksættes et reformarbejde, der tilsigter at opnå en forenkling på praktisk vigtige områder indenfor skifterettens virksomhed, og som tilrettelægges med henblik på relativ hurtigt at kunne gennemføres, uden at resultaterne behøver afvente en mere omfattende revision af skifteloven og af reglerne om arveafgift og dødsbøbeskatning.

Dommerforeningen vil være indstillet på at yde sin medvirken til gennemførelsen af den skitserede arbejdsopgave.»

Tinglysning

Fotokopierede pantebrevsblanketter

I anledning af en henvendelse fra Advokatrådet til justitsministeriet om en ændring af bekendtgørelse nr. 595 af 13. november 1973 om pantebrevsblanketter, således at fotokopierede pantebrevsblanketter kan antages til tinglysning, skrev Dommerforeningen den 17. november 1977 (jr. nr. 83/1977) således til justitsministeriet:

»Det fremgår af sagens oplysninger, at der foreligger tre problemer:

- 1) Bør pantebrevets side 1 og 2, de individuelle bestemmelser, kunne fotokopieres?
- 2) Bør side 3, de sædvanemæssige bestemmelser, kunne fotokopieres?
- 3) Bør sammenhæftning kunne tillades?

ad 1.

I skrivelse af 28. juli 1977 (jr. nr. 83/77) til civildommeren i Roskilde har Dommerforeningen udtalt, at man intet har at bemærke til, at de individuelle bestemmelser på side 1 og 2 fotokopieres på en pantebrevsblanket, hvor side 3 er trykt. Dommerforeningen kan henholde sig hertil og finder, at det må være ubetænkeligt, at der indføres hjem-

mel til fotokopiering af trykt og/eller maskinskrevet tekst af siderne 1 og 2.

ad 2.

Det spørgsmål kan rejses, om fotokopiering vil medføre en øget risiko for, at der i de sædvanemæssige bestemmelser vil blive indsat ændrede eller yderligere bestemmelser i strid med bekendtgørelsens § 4.

Dommerforeningen er af den formening, at denne risiko ikke er så stor, at fotokopiering ikke bør kunne tillades. Ifølge bekendtgørelsens § 3, stk. 3, skal de sædvanemæssige bestemmelser trykkes, og tilføjelser eller rettelser må ifølge § 4, stk. 1, kun finde sted, når de gengives i den individuelle tekst side 1 eller 2, og man finder ikke, at risikoen for ændring af de sædvanemæssige bestemmelser er større ved fotokopiering af trykt tekst end ved almindelig trykt tekst, idet begge dele ville forudsætte en trykt tekst med urigtigt indhold.

Hertil kommer, at stillingen obligationsretlig formentlig må være, at debitor, der på side 2 i øvrigt har underkastet sig de på side 3 trykte bestemmelser (justitsministeriets pantebrevsformular A), ikke vil være bundet af andre tilføjelser til eller rettelser i de sædvanemæssige bestemmelser end dem, der er gengivet i den individuelle tekst. Det må være klart, at eventuelle forfalskede sædvanemæssige bestemmelser må vige for de ægte sædvanemæssige bestemmelser, der er trykt som bilag til blanketbekendtgørelsen.

ad 3.

I en skrivelse af 10. september 1976 (jr. nr. 44/76) til justitsministeriet, som er gengivet i Højesterets anke- og kæremålsudvalgs kendelse af 7. juni 1977, har Dommerforeningen udtalt betænkelighed ved sammenhæftning af et pantebrev, idet man fandt, at der var en betydelig risiko for, at første og andet blad kunne blive adskilt under ekspeditionen.

Bekendtgørelsens § 2, stk. 1, sidste punktum, foreskriver, at den individuelle tekst om nødvendigt kan fortsætte på side 4 eller på et særligt vedhæftet ark, og et flertal af de voterende finder ikke, at tinglysningsdommeren bør kunne nægte at modtage et sammenhæftet pantebrev, såfremt sammenhæftningen er sket på forsvarlig måde, f. eks. ved at sammenhæftning eller limning er foretaget langs hele ryggen. De henviser iøvrigt til, at det er muligt ved den nuværende fototeknik at fremstille pantebreve bestående af dobbelt ark.

Et mindretal af de voterende finder af de i ovennævnte skrivelse af 10. september 1976 nævnte grunde at måtte fraråde, at der gives tilladelse til sammenhæftning, og de foreslår, at der stilles krav om, at pantebrevet fra første færd skal fremtræde som et dobbeltark.»

Tinglysning af byggelinier

I en skrivelse til ministeriet for offentlige arbejder foreslog en landinspektør, at fremgangsmåden ved tinglysning af byggelinier blev ændret således, at alle oplysninger vedrørende byggelinier kan fås ved eftersyn af tingbog og akt. Landinspektøren henviste til, at der i de trykte blanketter til brug ved tinglysning af byggelinier blot anføres, at »Oplysning om byggelniernes beliggenhed og retsvirkning vil kunne fås på amtsvejinspektoratets kontor i«, og denne fremgangsmåde fandt landinspektøren kritisabel og formentlig i strid med tinglysningsloven.

Som svar på justitsministeriets anmodning om en udtalelse svarede Dommerforeningen i skrivelse af 28. juli 1977 (jr. nr. 69/1977) således:

»I medfør af § 44, stk. 3, i den dagældende vejbestyrelseslov – lov nr. 95 af 29. marts 1957 – vil der være at foretage »notering i tingbogen om, at der er truffet bestemmelse om byggelinie, idet det herved angives, hvorvidt beslutningen er truffet i medfør af § 40 eller § 41.«

I cirkulære nr. 97 af 9. april 1962 har ministeriet for offentlige arbejder efter indhentede udtalelser fra blandt andet justitsministeriet og Dommerforeningen bestemt, at indførelsen af byggeliniepålæg i tingbøgerne bør ske ved tinglysning. Endvidere anføres det i cirkulæret, at der for så vidt angår pålæg efter § 41 – nye veje og vejforlægninger – vil være at medsende situationsrids med angivelse af byggelinierne, mens dette krav ikke stilles med hensyn til byggelinier efter § 40 – vejudvidelser –. I tilslutning til cirkulæret har ministeriet udarbejdet to eksempler på, hvorledes byggeliniedokumentet kan affattes. Begge eksempler indeholder en passus svarende til den af landinspektøren anførte. Ved lov nr. 312 af 9. juni 1971 om offentlige veje ophævedes blandt andet vejbestyrelseslovens § 40, § 41 og § 44, og disse bestemmelser afløstes af henholdsvis § 34, § 35 og § 37. Ved lov nr. 286 af 7. juni 1972 om ændring af lov om offentlige veje ophævedes vejbestyrelsesloven i dens helhed. Seneste bekendtgørelse af Lov om offentlige veje er af 20. november 1975 nr. 585.

I lovens § 37, stk. 1, gives nærmere regler om, hvorledes pålæg af byggelinier skal bekendtgøres og meddeles de interesserede, og i stk. 2 fastslås, at byggeliniebestemmelser, som er offentligt bekendtgjort, skal respekteres af ejendommens ejere m. fl., uanset hvornår deres rettigheder er erhvervet. I stk. 4, 1. pkt., anføres det, at vejbestyrelsen på ejerens anmodning skal give oplysning om byggelniernes beliggenhed på hans ejendom, og 2. pkt., at bygherren er pligtig til forinden et byggearbejde iværksættes på en ejendom, hvorpå der er noteret bestemmelser om byggelinier, at indhente oplysning hos vejbestyrelsen om, hvorvidt arbejdets udførelse vil komme i strid med den trufne byggeliniebestemmelse. Endelig bestemmes det i stk. 3, at indførelsen i tingbogen nu skal ske i form af tinglysning.

Dommerforeningen finder på baggrund af bestemmelserne i lovens § 37 ikke, at den anordnede fremgangsmåde ved tinglysning af byggelinier er i strid med tinglysningsloven, eller at der iøvrigt er grundlag for væsentlig kritik af fremgangsmåden. Foreningen finder dog, at det burde overvejes at udvide området for medsendelse af situationsrids ved tinglysning til også at omfatte byggelinier pålagt efter lovens § 34 – tidligere vejbestyrelseslovens § 40 –, således at interesserede også i disse tilfælde ved eftersyn af tingbogen og akt kan skaffe sig nærmere oplysninger om byggelniernes beliggenhed. En sådan ændring vil bevirke, at tingbog og akt bliver mere værdifulde oplysningskilder og stemme godt overens med nugældende lov, der direkte fastslår, at indførelsen i tingbogen skal ske i form af tinglysning. Endvidere vil ændringen ligge på linie med den praksis, som efter oplysninger meddelt foreningen, føres af blandt andet Storstrøms Amtsråd og Nakskov, Nykøbing F. og Vordingborg kommuner.»

Betænkninger og lovudkast

Betænkning nr. 825 om retternes kompetence og arbejdsform i straffesager

I Dommerforeningens udtalelse af 1. maj 1978 (jr. nr. 7/1978) hedder det:

»ad Kapitel IV. Begrænsning i antallet af sager, der skal behandles under medvirken af nævninger.

- a. Dommerforeningen kan tilslutte sig den begrundelse, der er anført i betænkningen for at begrænse antallet af nævningsager. Foreningen har intet at bemærke til den gennemgang, der er foretaget,

jfr. betænkningen, side 35–41, med hensyn til udvælgelsen af de sager, der fortsat skal behandles under medvirken af nævninger. Specielt bemærkes, at det kan tiltrædes, at sædelighedssager bortset fra voldtægtsager (straffelovens § 216) overgår til behandling ved byretterne under medvirken af domsmænd, og at der ikke er tilstrækkeligt behov for at opretholde reglen om, at sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 238 skal behandles som nævningsager.

- b. I betænkningens side 44 ff. drøftes det spørgsmål, om det vil være ønskeligt at udvide fællesvoteringen i nævningsager til også at omfatte spørgsmålet om den tiltaltes skyld. Dommerforeningen er enig i den opfattelse, at der ved indførelse af en fællesvotering af denne art kunne skabes større mulighed for en mere ensartet praksis i nævningsager, og at rådslagningen, når den foretages af nævninger og dommere i forening, ville blive mere koncentreret om de afgørende spørgsmål i sagen. Erfaringen fra fællesvotering mellem dommere og domsmænd i domsmandsretterne er overvejende positive, og med fællesvotering i nævningsager ville en nævningeret som i betænkningen anført få en betydelig lighed med en domsmandsret. Da det ud fra retsplejemæssige hensyn må anses for ønskeligt, at tanken om en fuldstændig fællesvotering i nævningsager søges realiseret, ville det formentlig være hensigtsmæssigt, at der tilvejebringes en form, eventuelt nedsættelse af et udvalg, under hvilken der kan arbejdes videre med en analyse af de problemer, som indførelse af en fællesvotering også i spørgsmålet om tiltaltes skyld vil indebære.

ad Kapitel V. Landsrettens sammensætning ved behandling af straffesager.

- a. I betænkningens side 60 til 68 drøftes det spørgsmål, om det som et led i en forenkling af sagsbehandlingen i landsretten under det særlige arbejdspress, som den store forøgelse af sagsantallet i de senere år har medført, ville være forsvarligt at indføre den regel, at retten i domsmandssager kan sammensættes af 2 landsdommere og 3 domsmænd. Reglen er fakultativ. I særligt komplicerede eller langvarige sager skulle som hidtil 3 landsdommere deltage i sagens behandling. Der gør sig forskellige opfattelser gældende med hen-

syn til den kapacitetsforøgelse, som den nævnte ændring vil kunne medføre, og et flertal af rådets medlemmer har ud fra hensynet til retssikkerheden udtalt sig imod forslaget.

Da der er enighed om, at den bestående ordning i princippet fungerer tilfredsstillende, og da der består megen tvivl om det hensigtsmæssige og retsplejemæssigt forsvarlige i at søge forslaget om en ændret sammensætning af landsretten i domsmandssager gennemført, finder Dommerforeningen ikke anledning til at udtale sig yderligere om dette spørgsmål, der ikke indgår i rådets lovudkast, jfr. kapitel VIII–IX.

- b. Dommerforeningen har ingen principielle indvendinger imod forslaget om, at landsretten i politisager efter bestemmelse af retsformanden kan beklædes af en enkelt landsdommer, jfr. betænkningens side 68–71.

ad Kapitel VI. Begrænsninger i adgangen til at anke straffesager.

- a. I betænkningens side 91–92 drøftes det spørgsmål, om det ville være hensigtsmæssigt efter svensk forbillede at indføre en regel om, at tiltalte ikke kan anke straks efter domsafsigelsen. Begrundelsen herfor skulle være, at man derved kunne undgå et vist antal ubegrundede anker. Hvis domfældte under sagen har nægtet sig skyldig, kan det være vanskeligt i overværelse af alle i retssagen medvirkende at acceptere dommen, selv om han må erkende dens rigtighed.

Hertil skal foreningen anføre, at der næppe er tilstrækkeligt grundlag for at ændre de bestående regler, der giver domfældte adgang til, om han ønsker det, straks at påanke dommen. Der haves ingen erfaring for, at denne adgang fører til et større antal ubegrundede anker. I sager, hvor der har været en særlig bevistvivl, vil domfældte, hvis dommen går ham imod, ofte gøre brug af sin ret til at begære betænkningstid, bl. a. for nærmere at studere dommens begrundelse, og det kan han gøre uden at tabe ansigt overfor de ved domsafsigelsen tilstedeværende.

- b. *Begrænsningen i adgangen til at anke mindre politisager.*

I betænkningens side 92–98 fremsætter rådets flertal forslag om, at retsplejelovens § 962, stk. 2, erstattes af bestemmelser om, at domme i politisager kun kan ankes af tiltalte, hvis højere straf end

bøde på 600 kr. er idømt. Justitsministeren kan indenfor visse rammer give anketilladelse i sager af principiel karakter, eller hvis særlige grunde taler derfor.

Et af rådets medlemmer er vedvarende af den opfattelse, at der både bør være fri adgang til at anke for tiltalte og anklagemyndigheden.

Dommerforeningen har i skrivelse af 19. august 1974, da det tilsvarende spørgsmål var rejst i rådets betænkning nr. 698/1973 om behandling af borgerlige sager, udtalt sig på linie med dette synspunkt.

Under den votering, som har fundet sted i anledning af den nu foreliggende betænkning, har et flertal på 5 af bestyrelsens medlemmer udtalt sig for, at det af rådets flertal stillede forslag gennemføres, dog at det i så fald må anses for rimeligt, at der sker en tilsvarende begrænsning i anklagemyndighedens ankeadgang. Flertallet lægger vægt på, at den foreslåede forhøjelse af beløbsgrænsen til 600 kr. vil kunne medføre en vis, omend begrænset aflastning af landsretterne. Under det nuværende arbejdspress må det anses for hensigtsmæssigt, at der sker en vis prioritering af sagerne i forhold til deres betydning, og det kan i almindelighed ikke være af afgørende betydning for domfældte i politisager under 600 kr.s værdi at få sagen prøvet i to instanser.

Et mindretal på 4 medlemmer af bestyrelsen udtaler sig i overensstemmelse med rådets mindretal imod, at der indføres en ankebegrænsning som den foreslåede. Mindretallet finder ikke, at der er anført en tilstrækkelig begrundelse for at forlade den fri ankeadgang, som nu reelt har eksisteret i mange år, og mindretallet henviser til, at der ved landsretternes behandling af de pågældende sager ændres en ikke helt uvæsentlig del af disse til tiltaltes fordel.

- c. Af de grunde, som er anført i betænkningens side 98 til 102, kan Dommerforeningen tiltræde, at der ikke bør stilles forslag om at indføre en adgang til en forhåndsafvisning af visse »formålsløse« anker.

ad Kapitel VII. Behandlingen af ankesager.

Dommerforeningen kan tilslutte sig, at der søges gennemført en begrænsning af den bevisførelse, der skal finde sted for landsretten,

dels ved at give adgang til at undlade fornyet afhøring af samtlige vidner, dels ved at overlade det til retten at bestemme, om anklageskrift og dom skal oplæses, eller om oplæsningen mere hensigtsmæssigt kan erstattes af en redegørelse for formålet med ankesagen. Foreningen har intet at bemærke til forslaget om, at en påbegyndt domsforhandling kan fortsætte, selv om en dommer eller en nævning får forfald.

ad Kapitel VIII og IX.

Dommerforeningen har ingen særskilte bemærkninger at fremsætte til det i kapitel VIII indeholdte udkast til lov om ændring af retsplejeloven eller til de tilhørende bemærkninger til lovudkastet, som er anført i kapitel IX.«

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven.

(Efterforskning i straffesager, anholdelse og varetægt m. v.)

Dommerforeningen har tidligere afgivet en udtalelse om disse spørgsmål. Der henvises til Årsberetningen 1974-75, side 26 ff.

I en skrivelse af 3. marts 1978 til folketingets retsudvalg fremsatte Advokatrådet forskellige bemærkninger til lovforslaget, og i den anledning anmodede justitsministeriet i skrivelse af 7. marts 1978 Dommerforeningen om en udtalelse.

I Dommerforeningens udtalelse af 17. marts 1978 (jr. nr. 34/1978) hedder det:

»Ad § 730, stk. 3, jfr. § 733, stk. 2, og § 736, stk. 2.

Dommerforeningen kan tilslutte sig det sigte i Advokatrådets skrivelse, at en nægtelse af at beskikke den advokat, som sigtede ønsker til forsvare, bør være en sjælden undtagelse, der er knyttet til skarpe og præcise betingelser. Til de af Advokatrådet under punkterne a-c stillede forslag om en ændret formulering af § 733, stk. 2, haves dog forskellige bemærkninger:

ad a.

Advokatrådets forslag er ingen forbedring i forhold til lovforslagets tekst. Hensynet til medsigtedes tarv er allerede varetaget ved bestemmelsen i retsplejelovens § 734, stk. 2, og udtrykket »retsplejemæssige hensyn« er vagere end lovforslagets udtryk: »hensynet til sagens behørig fremme«.

ad b.

Udtrykket: »der er skellig grund til at antage« er på vej ud af lov-sproget og forekommer derfor mindre velvalgt. I forhold til lovforsla-gets tekst er det en væsentlig indskrænkning at stille den betingelse, at den pågældende advokat må antages at have overtrådt bestemmelser i straffelovens kapitel 16, hvortil retsplejelovens § 739 henviser.

ad c.

Til dette forslag har Dommerforeningen intet at bemærke udover, at der også i dette forslag benyttes udtrykket »skellig grund«.

Udover de redaktionelle ændringer, som Advokatrådet har foreslået under punkterne a–c, har rådet med henvisning til de principielle be-tænkeligheder, der knytter sig til udelukkelse af en af sigtede ønsket bestemt forsvarer i en straffesag foreslået, at der i retsplejeloven indføres en bestemmelse om, at rettens afgørelse efter disse bestemmelser kan påkæres til den særlige klageret, der da bør sammensættes som anført i retsplejelovens § 1 a, stk. 3. Det bør samtidig bestemmes, at kæresagen fremmes med størst mulig hurtighed, og at der efter sigtedes begæring finder mundtlig forhandling sted.

Dommerforeningen må tage afstand fra dette forslag. De kendelser, der i medfør af ovenstående bestemmelser træffes om udelukkelse af en forsvarer, kan i medfør af lovforslagets § 968, stk. 2, påkæres, det vil sige til landsret og højesteret. Den særlig klageret, som er indført i 1939 med det ganske særlige formål at tage stilling til visse klager over dom-meres embedsvirksomhed, jfr. retsplejelovens § 49, og til i visse tilfælde at træffe bestemmelse om genoptagelse af straffesager, jfr. retspleje-lovens §§ 976–982, kan ikke antages at frembyde større garantier for uafhængige afgørelser, end hvis disse træffes af de almindelige domstole. Det synes vanskeligt at begrunde, at kære vedrørende et spørgsmål om udelukkelse af en advokat, som sigtede har ønsket beskikket som for-svarer, skal henvises til den særlige klageret som ankeinstans, når det langt mere indgribende spørgsmål, om den sigtede skal underkastes fri-hedsberøvelse og i hvor lang tid, denne skal udstrækkes, afgøres inden-for den almindelige instansfølge, hvorpå hele strafferetsplejen er opbyg-get. Spørgsmålet om udelukkelse af en advokat som forsvarer bør afgøres hurtigt, således som Advokatrådet fremhæver det i sin skrivelse, men den særlige klageret er efter sin opbygning ikke egnet til at afgøre sager hurtigt. Klageretten består af 5 medlemmer, hvoraf for tiden 2 bor i København, 2 i Jylland og 1 på Fyn. Til sammenkaldelse af retten og

tilrettelæggelse af den mundtlige forhandling, der normalt vil knytte sig til disse sager, må der nødvendigvis regnes med et ikke helt kort varsel. Der skal stort held til, for at en afgørelse vil kunne foreligge hurtigere end i løbet af 10–14 dage.

ad § 745, stk. 1.

Dommerforeningen må være af den opfattelse, at lovforslagets tekst bør opretholdes. Der henvises til den begrundelse, som er anført i justits-ministeriets bemærkninger til § 745.

ad § 767, stk. 2.

Advokatrådets forslag indebærer i forhold til lovforslaget en meget væsentlig udvidelse af de tilfælde, hvorefter begæring om mundtlig for-handling af kæremål skal imødekommes. En forsvarer kan, såfremt han skønner det af afgørende betydning for spørgsmålet om frihedsberøvelse, på et hvilket som helst tidspunkt begære mundtlig forhandling af et kæremål, jfr. retsplejelovens § 972, stk. 2, og det bør som hidtil til-komme den overordnede ret, hvortil der kæres, at tage stilling til, om særlige grunde taler for at imødekomme en sådan begæring.

ad § 770, stk. 3.

Sigtede og hans forsvarer har efter lovforslaget adgang til når som helst at kræve, at spørgsmålet om en varetægtsfanges isolation forelæg-ges retten til afgørelse. Der ydes hermed tilstrækkelig sikkerhed for, at en isolation ikke udstrækkes unødigt længe. Dommerforeningen må af den grund foretrække, at lovforslagets tekst opretholdes.«

Der henvises nu til lov nr. 243 af 8. juni 1978.

Ændring af myndighedsloven og retsplejeloven (Forældremyndighed over børn uden for ægteskab)

I Dommerforeningens udtalelse af 1. februar 1978 hedder det bl. a.: »... at det først og fremmest må være et politisk spørgsmål at afgøre, hvorvidt der er tilstrækkeligt behov for, at der søges gennemført en foreløbig løsning af nogle af de spørgsmål, som de såkaldte papirløse ægteskaber har givet anledning til, herunder en foreløbig ændring af myndighedsloven, der åbner mulighed for at tillægge faderen forældre-myndigheden over et barn født uden for ægteskab.

Såfremt dette spørgsmål må besvares bekræftende, har Dommerfor-eningen ingen bemærkninger at fremkomme med til det af ægteskabs-udvalget udarbejdede forslag til lov om ændring af myndighedsloven og

retspejleloven, og det tiltrædes, at afgørelserne om forældremyndighed henlægges til domstolene.

Der henvises nu til lov nr. 244 af 8. juni 1978.

III

Samarbejdet med dommere i andre lande.

Den internationale Dommerunion

Unionens 2. og 3. studiekommission holdt møder i Colmar i dagene 13.-14. oktober 1977. Fra dansk side deltog landsdommerne Bjarne Frandsen og Jørgen Svendsen og dommer Carsten Jepsen. Om de vedtagne resolutioner og om unionens tilblivelse og virksomhed henvises til vicepræsident i unionen, landsdommer Bjarne Frandsens orientering i *Juristen & økonomen*, 1978, side 48 ff.

Deutscher Richterbund, Landesverband Hessen

I dagene 6. til 8. oktober 1977 holdt ovennævnte forening et seminar i landsbyen Dorfweil i Tanusbjergene i nærheden af Frankfurt. I seminaret deltog ca. 30 dommere fra hele Vesttyskland. Den Danske Dommerforening, der var blevet opfordret til at deltage, var repræsenteret ved dommer E. Brandt Petersen, Odense.

Emnet for seminaret var »Retspolitiske retningslinjer«, og under diskussionen kom man ind på spørgsmål om dommernes uddannelse, deres uafhængighed, udvælgelsen af retsformænd i landsretterne, dommernes indflydelse på dommerudnævnelser m.v. Dommer E. Brandt Petersen besvarede under diskussionen konkrete spørgsmål om disse forhold i Danmark og de andre nordiske lande.

Den Slesvig-Holstenske Dommerforening

Den 30. juni 1978 afholdt ovennævnte forening et møde i Kiel, hvor emnet var »Verfassungstreue im öffentlichen Dienst«.

Til mødet var indbudt dommere fra de skandinaviske lande og Holland. Fra Danmark deltog Carsten Jepsen, Juul-Olsen og K. Iversen. Diskussionen blev indledt med indlæg af Ministerialdirigent, dr. Karl Treml, Kiel, og Juul-Olsen. I sit indlæg nævnte Juul-Olsen, at der er enighed mellem Vesttyskland og Danmark om, at demokratiet må beskyttes mod terrorisme, men han fremkom med kritiske bemærkninger om den måde, som man i Vesttyskland har behandlet problemet, og heri fik han tilslutning fra de norske og svenske deltagere.

England

I dagene 29. maj til 1. juni 1978 besøgte ca. 30 repræsentanter for The Magistrates Association Danmark. Der var arrangeret besøg i justitsministeriet, i Østre landsret og Københavns byret, hos rigsadvokaten, i Herstedvester og Ringe Statsfængsel samt i direktoratet for kriminalforsorgen. Endelig var der møde med justitsministeren under en reception på Marienborg, og besøget sluttede med en reception i den engelske ambassade. I begge receptioner deltog danske dommere.

IV

Den danske dommerstand

Dødsfald, afskedigelser, forflyttelser og udnævnelser i tiden fra den 1. august 1977 til og med den 1. august 1978.

Afdøde dommere

Helge Petersen, dommer i Kalundborg, død den 12. september 1977.

Valdemar Hansen, forhenværende dommer i Sorø, død den 10. november 1977.

Svend Aage Nielsen, civildommer i Frederikshavn, død den 3. december 1977.

Niels Jakob Feilberg Jørgensen, civildommer i Helsingør, død den 24. februar 1978.

Vagn Adserballe, forhenværende dommer i Vestre landsret, død den 9. marts 1978.

Gunner Rosendal Simonsen, forhenværende dommer i Frederiksberg birkeret, død den 22. april 1978.

Erik Vetli, dommer i Højesteret, død den 30. april 1978.

Thorkild Mozart Møller Nielsen, forhenværende dommer i Holstebro, død den 23. juli 1978.

Afgående dommere

Erik Andersen, Østre landsret.

Adelbert Frederik Holm, Skanderborg.

Hans Arne Sørensen, Højesteret.

Henning Koes Brøndsted, Grønlands landsret.

Asger Blom-Andersen, Højesteret.

Forflyttelser m. v.

Eggert Bjørn Rasbech Oppermann, sorenskriver (dommer) på Færøerne, dommer i Holstebro fra den 1. november 1977.

Kurt Haulrig, dommer i Østre landsret, præsident for Østre landsret fra den 1. december 1977.

Immanuel Valdemar Kersting, kriminaldommer i Hjørring, dommer i Kalundborg fra den 1. december 1977.

Hilmar Vagner Nielsen, dommer i Horsens by- og herredsrets 1. afdeling, dommer i Skanderborg fra den 1. maj 1978.

Henning Viggo Funch Jensen, dommer i Vestre landsret, dommer i Højesteret fra den 1. april 1978.

Viggo Terp-Hansen, dommer i Københavns byret, dommer i Østre landsret fra den 1. maj 1978.

Inger Margrete Pedersen, dommer i Østre landsret, civildommer i Helsingør fra den 1. maj 1978.

Otto Ulsig, dommer i Københavns byret, dommer i Østre landsret fra den 1. juni 1978.

Finn Taksøe-Jensen, dommer i Københavns byret, professor i retsvidenskab ved Københavns Universitet fra den 1. juni 1978.

Frans Rudolf Weber, dommer i Østre landsret, dommer i Højesteret fra den 1. juli 1978.

Mogens Munch, dommer i Østre landsret, dommer i Højesteret fra den 1. august 1978.

Udnævnelser

Retsassessor Joen Henry Andreassen, sorenskriver (dommer) på Færøerne fra den 1. december 1977.

Retsassessor Hans Erik Munk-Petersen, kriminaldommer i Hjørring fra den 1. januar 1978.

Retsassessor Gunnar Vork, civildommer i Frederikshavn fra den 1. februar 1978.

Fuldmægtig Erik Schack, dommer ved Grønlands landsret fra den 1. marts 1978.

Retsassessor Jørgen Rønnow, dommer i Horsens by- og herredsrets 1. afdeling fra den 1. maj 1978.

Retsassessor Ulla Rubinstein, dommer i Københavns byret fra den 1. maj 1978.

Statsadvokat ved Højesteret, Mogens Hornslet, dommer i Østre landsret fra den 1. maj 1978.

Professor ved Århus Universitet, Preben Kristian Lyngsø, dommer i Vestre landsret fra den 1. maj 1978.

Ekspeditionssekretær i justitsministeriet, Svend Ziegler, dommer i Københavns byret fra den 1. maj 1978.

Fuldmægtig i justitsministeriet, Jens Feilberg Jørgensen, dommer i Københavns byret fra den 1. maj 1978.

Retsassessor Anton Finn Wehner, dommer i Københavns byret fra den 1. august 1978.

Fuldmægtig i justitsministeriet, Hans Martin Blinkenberg, dommer i Københavns byret fra den 1. august 1978.

Dommerforeningens regnskab

Oversigt for tiden 1. august 1975–31. juli 1978

<i>Udgifter:</i>	1975/76	1976/77	1977/78
Årsmødet	63.156,26	22.875,55	71.474,56
Bestyrelsen	2.029,50	2.676,65	4.501,25
Årsberetningen	7.242,70	5.060,00	6.938,41
Den internationale dommerunion ...	20.841,24	300,00	836,50
Understøttelser	3.000,00	6.000,00	6.000,00
Kontorudgifter	1.019,26	813,52	1.296,88
Andre udgifter	1.332,05	2.307,87	4.606,50
	<u>98.621,01</u>	<u>40.033,59</u>	<u>95.654,10</u>
<i>Indtægter:</i>	92.092,12	110.413,61	116.320,47
Overskud	÷ 6.528,89	70.380,02	20.666,37
Beholdning pr. 31. juli 1976–78	188.025,50	258.405,52	279.071,89

Medlemmerne den 1. august 1978

Højesteret	15
Østre landsret	37
Vestre landsret	20
Sø- og handelsretten i København	2
Københavns byret	29
By og herredsretterne uden for København	143
Færøerne	1
Grønland	1
Den danske dommer ved EF-domstolen	1
	<u>248</u>
Afgæde dommere	98
Samlet medlemstal	<u>346</u>